

„Puntigam“. Od tod smo že videli Gradec, ki je razgrnjen okoli gradišča pa le proti jutrni in južni strani ga je največ, proti večerni menje a na severni najmenje. Gradišče je en sam edini okrogli breg močno visok. Opazili smo že leško, kako so vihrale zastave na gradiščnem zidovju, posebno avstrijska črno-rumena je plapolala na zvoniku. Kake četrt ure smo imeli še do graške „linije“; tu ustavimo, nam voze pregledajo in preiščejo, platimo in gremo naprej proti mestu. Že smo srečavali šetajočo gospodo, tudi kočije so pogosto drdrale. Prej, kakor smo si mislili, smo bili že na „Grijesu“. Tu povprašamo pri g. Kibbergu za nam namenjene štale, kmalu smo bili na svojem nam v ta namen odločenem prostoru. Keso je že bilo, živini položimo krme, njo zeznažimo, z vsem oskrbimo, potem pa gremo pogledat nekoliko v mesto skozi „Grijes-plac“ in ulico na Murški trg in čez lančni most v Murško ulico na glavni trg, kjer zagledamo spomenik nadvojvode Janeza.

(Dalje prih.)

S Pohorja. (Nepotrebna šola.) G. dr. Otmar Reiser je obširna posestva v Hrastju ob Pohorju po svojem rajnem očetu, ki je bil blag mož, podedoval. Slednja leta pa je še sam na Pekrih več kmetij ponakupil. Pred nekoliko časom je hotel občane pripraviti, da bi mu pomagali v Pekrih novo šolo staviti, katere toliko potrebujejo, kakor tretjega očesa v glavi. Kar šolo zadeva, se mora reči, da je malo krajev, ki bi bili tako dobro oskrbljeni, kakor so Lembaški farani. Pri farni cerkvi, kamor je iz Peker po lepem potu samo $\frac{1}{4}$ ure hoda, stoji veličastno, dobro urejeno in vsem tirjavam sedajnega časa zadostujoče šolsko poslopje s 3 razredi. Pa tudi tamošnji učitelji so vneti za svoj poklic, ter si z vsemi močmi prizadevajo, da vestno izpolnjujejo dolžnosti svojega stanu. Kolikor je prav in mogoče, se učijo otroci zraven materinega jezika že v prvem razredu nemški brati in pisati, v drugem in tretjem razredu se pa ta poduk nadaljuje. In da se šolarji v resnici dovolj nemščine naučijo, dokaz temu so učenci, ki so naravnost v gimnazijo in učiteljske prestopili ter prav dobro napredujejo. Vadijo se pa tudi v toliko potrebnej sadjereji in drugih kmetijskih strokah, kar priča dobro oskrbljeni šolski vrt. In ker ljudje za to, še le pred 4 leti pozidano šolsko poslopje mnogo dolgujejo, morali bi res ob pamet biti, ko bi še na drugo šolo mislili. Zato pa je srenjski odbor res hvale vreden, da na pritiskanje g. dr. Reiserja ni hotel ponudbe sprejeti in mu pomagati do nepotrebne šole na Pekrih. Vkljub temu je g. dr. Reiser na svojem posestvu postavil nekako poslopje, v katerem namerava s pomočjo „šulvereina“ šolo odpreti, ter je v ta namen poslal svojega oskrbnika in Gselmana (g. A. Ratha) po sosednji srenji v Hrastje, da bi kaj šolarjev nabirala. Ljude so silno nevoljni, ker spoznajo, da se na trirazredni šoli otroci gotovo več naučijo, kakor na enorazredni, kjer so vedno

otroci vseh oddelkov skupaj; zvečinoma tudi na večrazrednih šolah boljše učiteljske moči delujejo, kakor na postranskih enorazrednicah. Zato jim ne more nikdo zameriti, če pri svoji trirazredni šoli ostanejo in dasiravno so se na Gselmanovo pritiskanje nekateri podpisali, da so voljni svoje otroke v novo šolo pošiljati, vendar niso zavezani to storiti, kajti vsak sme svoje otroke pošiljati, kamor hoče. Prav pa imajo tisti, kateri govorijo „naši otroci so in bodo hodili v farno šolo v Lembah, kjer se zraven drugih predmetov tudi v krščanskem nanku podučujejo, ter imajo po leti šolarsko mešo, česar bi pa pri Pekerski šoli morali pogrešati.“ Ako hoče g. dr. Reiser za svoje ljudi šolo imeti, naj jo ima, nikdo mu tega branil ne bode, druge okoličane pa naj pri miru pusti, kajti njegove šole ne potrebujejo. Kakor se sliši, so razmere v Pekerski srenji vsled vednega ščuvanja silno žalostne. Ljudje so vsi zbegani, gospodarstva hirajo, kmetije se prodavajo ali kakor Gselman pravi „vejejo“, dolгови rastejo, nemaniči se množijo, javna varnost in poštenost gine in če pojde tako naprej, v kratkih letih samostalnega posestnika na Pekrih ne bo; uresničil se bode naš pregovor: „Kdor noče brata za brata, dobi tujca za gospodarja!“

Od Savinje. (Deželna razstava) v Gradcu dokazuje zares, da je štajerska dežela v novejšem času jako napredovala ne samo v kmetijstvu, živinoreji, nego tudi v vseh obrtnijskih strokah. Razstave so se tudi naši slovenski obrtniki čvrsto udeležili. Najdemo tam na primer izvrstne glasovire g. Ropasa na Vranskem, kateri se znajo izvanrednim umotvorom prištevati. Jednako tudi mnogovrstne izdelke fužinske iz kovačnice Janeza Močnika v Mozirji. Njegovi izdelki kmetijskega in obrtniškega orodja so uže po širokem svetu znani ter izkani trgovinski predmeti, posebno ker so lepe oblike, fine robe in celo primerne cene. Opozoruje se tedaj slavno občinstvo na gori navedene domače obrtnike. Podpirajmo domačo, ne pa tujo obrtnijo v prid in čast našega naroda!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ko bodo naši državni poslanci zopet zbrani na Dunaji, imeli bodo dovolj dela. Treba jim bode vlado zaporedom povpraševati, zakaj Slovincem ni nikder ustregla v tem, kar jej je bilo naloženo od državnega zbora glede na slovenščino v gimnazijah, realkah in učiteljskih. Vse je ostalo pri starem in slovenskemu uradovanju se delajo povsod težave in opovire. Volitev v skupini maribor-ptujske je pokazala, da zameremo Slovenci pri volitvah za deželni zbor, ki bodo čez 4 leta, zmagati v Ptui, ker s tem mestom vkup voli tudi Ljutomer, Središče, Ormož in Rogatec. Tega ne smemo pozabiti; vrlo-narodno Središče s svojimi mnogimi volilci je res središče, ki nam bode pomagalo do prve zmage v mestih na

Štajerskem. — Minister nauka zahteva od šolskih uradov poročila o 10letji novih šolskih razmer! — Sijajni občni zbor obhajalo je kat. konservativno društvo za gornjo Avstrijo; zbrani so se pogovarjali tudi o propadu kmetijskega in rokodelskega stanu ter pričakujejo, da bo državni zbor v tej reči nekaj storil. — Linoškemu škofu so liberalci vzeli 2 grajsčini, sedanjio ministerstvo hoče krivico odpraviti. — Nemški liberalci kličejo uže Bismarkove nemške liste na pomoč ter žugajo ministru Taaffeju s prusko-nemško jezo, ako bo še dalje pravičen Slovanom. — Delegacijam bode vojni minister baje predložil za l. 1881 proračun, v katerem tirja 7 milijonov za vojaške potrebe več, nego letos. — Magjari preganjajo Nemce in sedaj tudi uže Jude, vse hočejo pomagjariti. Hrvatski ban grof Pejačević je pa došel v Budimpešto in krepko ugovarjal zoper magjarski jezik v hrvatskih uradih in železnicah, pri hrvatski pošti in telegrafu. Hrvatje so odločnega postopanja bano-vega silno veseli; tudi je iz nova tirjal, naj se vojaška granica kmalu spoji s Hrvatsko. V Bosni in Hercegovini proglasili so avstrijski kazenski zakon. To je velika dobrota in napredek za deželo, kder so do sedaj po mohamedanskem „koranu“ sodili.

Vnanje države. Angleži, Rusi in Italijani bili so pripravljeni svojeglaveca Turka v Egejskem morji prejeti, mu zapreti Dardanele, se polastiti mest Smirne in Soluna, zasesti otok Lesbos in če treba mahnoti z brodovjem pred Carigrad in sultana odstaviti. Tega so se Bismark in drugi tarkoljubi tako prestrašili, da so v sultana začeli močno dregati, naj prostovoljno prepusti Črnogorecem mesto Dulein. V tej sili je se sultan res udal in ukazal Dulein predati. Toda od obljube do djanja je še daleč. Sicer pa bi Črnogorci sami najrajši bili, ko bi na mirnem dobili, kar jim gre; kajti pod orožjem vedno biti ne utegnejo, tudi jih nadlegujejo bolezni, posebno mrzlica. Vsakako pa Turčija propada in umira. — Bolgarski knez bil je v Belgradu od srbskega kneza in naroda navdušeno sprejet kot naravni jugoslavjanski zaveznik. — Rumunski knez sklepa s papežem nagodbo, da uredi verske razmere katoličanov v svojej kneževini. — Ruski car biva v Livadiji ob Črnem morji in boleha; njegov minister Melikov pa izdeluje črtež, kako bi se zemstvom in pokrajinam dale večje pravice in samouprava! Tudi novinam hoče privoščiti več svobode; sploh grof Melikov kaže nepričakovano spretnost za ministra. — Nemški katoličani hoteli so pri svečanosti v Kölnu cesarju predložiti prošnjo, naj preneha preganjanje katoličanov, cesar pa je povedati dal, da prošnje ne sprejme! — V Brügge na Belgijskem je freimaurerska vlada ukazala katoliško šolo zapreti, 500 otrok s šolskimi brati vred iztirati, na kar je nastala huda rabuka; več ljudij bilo je ustreljenih. — Angleži so se sprli z Birmanci na izhodni strani Indije. Bati je se vojske.

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

I. Ljutomerske gorice so zavoljo žlahtne kapljice, katero rodijo, znane po vseh slovenskih pokrajinah in še daleč drugod po svetu; ali mnogo celo izobraženih Slovencev še živi, ki se svojimi očmi niso gledali teh rajskih hribov. — Kakor narava rada skrivlje svoj najžlahtnejši zaklad — zlato in srebo skrito tiči v trdem pečevji, dragi biseri na dnu globokega morja, — tako ne vidiš Ljutomerskih vinogradov, če se ravno morebiti blizo jih voziš. Južne železnice proga proti Kaniži pride pri Veliki nedelji in Ormoži na podnožje Ljutomerskim hribom, pa ker drži globoko v podravske dolini, popotnik le nekatere panoge videti zamore.

Na popolnočno stran od Ljutomera gori do Radgone leži Mursko polje, katero nam redi bistre konje, najžlahtnejšega angleškega plemena; poprečni Kamenščak, ki je na dolgo od zaboda proti izhodu potegnjen, iz Murskega polja pogled v Ljutomerske gorice popolnoma zapira. Od Radgone v Ljutomerski prijazni trg dospelvi boš radoveden vprašal: kje so Ljutomerske gorice? Odgovorili ti bodo: za Kamenščakom na južno stran so razpeljani ti res rajski hribi, nasajeni z žlahtno vinsko trto, venčani z belimi hrami tu pa tam podobnimi gradovom, krasnim pristavam, kjer se ob času vesele trgatve nekoliko tednov prav prijazno da stanovati. Med hribi se vije lepa Žarovinska dolina dobro uro dolga; malo više Ormoža prestopi v rodovito raven, ki zvišena nekoliko metrov nad deročo Dravo uljudno pozdravlja unkraj bivajoče nam brate in sosede Hrvate.

Blizo na podnožji Kamenščaka je bil še pred kakimi 50 leti velik tako zvani žarovinski ribnik — svoj čas bilo jih je več. — Morebiti so si pri teh ribnikih in v starodavnih časih po dolini nahajajočih mužavinah pri svoji selitvi na Ogerska jezera čestokrat počivali žrjavi? in od tod ime Žarovinci ali menda bolje Žrjavinci? — Od mladostnih let se spominjam, da so spomladi in jeseni v številnih jatah žrjavi te kraje preletavali. V sredini te dolini, in rekel bi, na sredi Ljutomerskih goric so Ivanjkoveci, prijazna, ne velika ves sè samimi lepimi zidanimi hrami; in ta ves je rojstveni kraj našega blagega Antona Magdiča. Ljutomerske gorice ne rodijo namreč samo žlahtne vinske kapljice, temoč tudi narodnjakov v obilnem številu nam daje ta kraj. Vzemimo okolico samo jedne male ure, tako sem v stani sem od Stanka Žarovce dobe našeti 12 vrlih sinov matere Slave. Starosta, Stanko Vraz, pesnik — od tega velikana bo menda „Slov. Gospodar letos še kaj povedal. — Trije Simoniči v jednom hramu rojeni, dva brata duhovnika, dekana Jožefa blaga prsa kinča od svetlega cesarja podeljeni zlati križ in njuni